

Kiárúsítás: 40 éves gyakorlat

Használt dupla és szimpla Graepel, Machán, Emag, Prokop gyártmányú felbontók, 21-es hengerek, különféle hajtómű láncok stb. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2536/3

Mótorokat fa-, csutka-, barnaszénüzemre 10-150 HP teljesítményű szállítunk. Gyári főjavításokat, hengerfúrásokat, csiszolásokat, dugattyúkat, gyűrűket, hengervejteket, főtegyékeket előnyös áron készítenk. Átalakításokat minden üzemre vállalunk. Csereszételeket kötünk; Kurucz Testvérek gépipari vállalat, Budapest (VI., Angyalöldi-út 6. szám.) 2038

Elektromotorok dinamók nagy választékban, tekeresek, szerelés, csereszételek, Rymorz, Budapest (Váci-út 50.) 2035

Blanskói 8 HP benzines petróleummotor üzemnyújtás miatt sürgősen eladó. Üzemképes. 300 pengő. Herczeg József, Hódmezővásárhely, Külső Ráró szőlőmalom. Tanyaszám 2016. 7524

Hengerek fogaskerekűek, tartálékhangerek, Ewart-lánc, fűtővasszék, kővasrészek, közlőműalkatrészek és az összes malomberendezési cikkek jutányos áron beszerezhetők: Geiger Benő, Budapest, XIII., Gömb-u. 36. Tel.: 291-438. 2037

Olajmalom berendezés, mely áll víznyomású szivattyúból, hengerek, pörkölők, felvonó stb., teljes felszereléssel, üzemképes állapotban eladó. Azonnal beszerelhető és elszállítható. Ertekezni lehet: Horváth István, Makó, Gözmalom-utca 1. szám alatt. 4371

24-kalapácsos daráló, majdnem új, 800 pengőért eladó. Törmalom, Rákócsteresztúr. 4372

Stabil gőzgép modern egyhengeres, 140 lóerős, körlatolási vezényművel, tengelyregulátorral, fűrészt gőz kihasználásához alkalmas, kitűnő állapotban eladó. Gosztonyi Gépgyár, Budapest, Csáky-utca 55. 7554

Évi 4 vagón körüli vánkerezésű, 2-járatú villany-darálómalom lakóházal eladó. Boór, Perkáta, Petőfi-utca. 4369

50 százalékos olajmegtakarítást érhet el!
Fűrészt olaját a **"RETROIL"** szab. olajregeneráló készülékkel regenerálva, új olajként használhatja legkint 8-10 filléres üzemköltséggel.

a **"RETROIL"** készüléket szállítjuk és üzemben bemutatjuk. Több mint 100 darab üzemben. Beszerelhető: **KEMÉNY MANÓ** műszaki cégnél Bpest, V., Akadémia-utca 21.

Selyemtisztítás

Beragadt selymét ne dobja el, hanem tisztítsa. Sokat megtakarít és többet szítál, ha tiszta selyemmel dolgozik. Tegyen próbát. Jótállás mellett vállalja **Töröcsik Andrásné főmolnárné, B. Szarvas**

a malomszakmában. Malomszereléseket, rosszul működő malomok rendbehozását, diagrammok készítését, beörleléseket felelősség mellett vállalom. Szaktanácsot személyesen díjtalanul adok. Szabadonlengő sikszitákat, daratisztítókat, hámozógépeket, kefégepeket jutányos áron szállítok. Fábér Sándor malomtel-szerelési vállalkozó, Budapest, VII., Nagyatádi Szabó-utca 23. fsz. 20. 2392

Átalakítható Dieselmotorok 130 HP dinamókkal komplett, villanytelep eladók, külön is. Rymorz, Budapest, Váci-út 50. 2532

Vízimalom bérbe kiadó. Alsó-malom, Mezőnagymihály. — Válaszbélyeg kéretik. 4361

Jóközretű vízimalom eladó. Válaszbélyeg elérésében cím a kiadóban. 4360

Búzacsirát keresünk állandó szállításra. Ajánlatokat „Vegyigyár 7551” jellegre. 7551

Eredeti 2 pár Seck tartálék-henger 250x600 mm-es, 1 drb Rapid 3-as számú Kühne gyártmányú daráló, 1 pár eredeti Pergi köleshántoló malomkő új 36 colos, 1 drb eredeti Besser Rentábel hámozógép 1-es számú, 2 drb eredeti Miag gyártmányú nagyteljesítményű triór, óránkénti teljesítmény egyenként 12 mázsa, 1 drb eredeti Wörner gyártmányú dupla rázószítás, 3 szelvényes tarát 700 mm munkaszélesség tengeri tisztításra kiválóan alkalmas, kaphatók Karezag és Társa, Budapest, VI., Lázár-utca 13. 7456

Alkalmi vétel vízturbina, 30 HP, Wörner, négyrésztű putzutas, Bühler, hatrésztű kefé-szita és háromszoros őrlésű kukoricahengerek, legmodernebb új, rázós szivófilterek és az összes malomgépek. Mótortá-alkatrészek fa és barnaszénre. Tuskán Gépgyár, Nagyvárad. 7427

Bérbe keresek 3-8-járatig csuvarmentes, vízimalom 4367" jellegre. 4367

Wörner Reform golyószítástírógépek, fekvő kefé- és hegyezőgépek, szabadonlengő siksziták, lisztkeverőgépek a legjobb kivitelben készülnek Jahn József, Budapest, V., Wahrmann-u. 6-8. 2009

Ikerszita 4-6 osztályúak megfelelő 29/60-as hengerek, Mávag kalapácsos daráló, kitűnő állapotban eladók. — Vennék kőszitálos sikszitát, 22/65-ös hengerezéket. Csere lehetséges. Szikora és Denke, Dömsöd. 4366

Malomszerelési munkákat, beörlést, tervezést, diagrammok készítését önállóan vállalok. Novák József szerelő-molnár, Csorna. 7530

Daratisztítógépek szimpla és dupla, gyári, új kivitelben kaphatók. Kann és Heller Rt., Budapest, V., Vilmos császár-út 62. 2584

Bérbe vennék csuvarmentes vidéken 10 vagón vánkerezésű körüli, bármilyen meghajtású malom. Részletes leírást az évi vánkerezéssel kérünk. Kubó Testvérek, Sásd 4370

18 méter 250-300 mm széles EMERGE fűrészt keresek. Vida Sándor malomtulajdonos, Kismarja. 7533

Malmot keresek megvételre 8-14-járatig, csuvarmentes helyen. Vince, Szt. István-u. 67., Gyula. 7538

Rendelepszerű malmi könyvek

Magyar malmok címtára P 20.—
Zsákbárca külön a gabonához (sárga) és külön az őrléményhez (rózsaszín) 500 darabonként P 1.—

Vámfeljegyzési vagy Vámcserékönyv P 4.—
Vámdaralási könyv P 2.—
Gabonarakárkönyv P 2.—
Őrléményraktárkönyv P 2.—
Őrlési (malter-) könyv P 2.—
Pénztárkönyv P 2.—
Idegenkereskedelmi őrlési könyv P 2.—
Őrletgyűjtő-könyv P 2.—
Malmi munkarend az ipartörvények és az új munkaügyi rendeleteknek megfelelő tartalommal. 3 darab ára (kérvénymintával) P 1.20

Válamennyi könyvet az állami bélyegjelző hivatal fémzárával hitelesítve és a malomsztyál alkalmassági záradékával ellátva — használatra tehát teljesen készen — szállítjuk.

legolcsóbb beszerzési forrása:

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

KIADÓHIVATALA
Budapest, V., Katona József-u. 14

MALOMSZERELÉSBŐL: Ganz hengerek, 4 darab henger, Progress daratisztító, központi futószita, siksziták, kőjáratok, transzmissziók, kuplungok, konzolok, futócsövek, csigák, stb. Igen jó állapotban kaphatók: GÖNCZI MIKLÓS DR. ügyvédnél, BÉKÉSCSABA

MÁVAG barnaszéngenerátor

üzembiztos, robbanásmentes. Nagy megtakarítás a fa-, faszén-, Diesel- és gőzüzemmell szemben. Üzemben az ország minden részében.

MÁVAG

kőforgó-, turbina- és dugattyús szivattyúk, duplex gőzszivattyúk, víz- és gőzarmaturák, felőzárak, csapok, Ismertetés, mérnöki látogatás díjtalan.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK KERESKEDELMI KÉPVISELETE R. T.
BUDAPEST, VIII., MŰZEUM-KÖRÜT 18. TEL.: 133-394

82-85 százaléig

minden rendszerű malom kiörlését garancia mellett vállalom. Kisebb-nagyobb malmok teljes átalakítását és gazdaságos kiörlését. Tengericsirátlanítókat. Beörlések, szaktanácsok, őrlési leírások, diagrammokkal, mérsékelt díjak.

MATISZ JÁNOS malomszakértő műszaki és malomszerelési vállalat, BUDAPEST, V., CSÁKY-UTCA 8. SZ. TELEFON: 111-418.

Órellenőrzőóra

és azok tartozékai: papírszalag vagy számlap, könyv, féző kulcs, doboz, börtök állandóan raktáron. — ÓR- ÉS AUTÓÓRAK, valamint kilométerjelzők szakjavító műhelye **SCHVARCZ TESTVÉREK** aranyéremmel kitüntetett órásmesterek Budapest, VI., Podmaniczky-u.59. Tel.: 129-624 Vidéki rendeléseket, javításokat elfogadunk

ALKATRÉSZEK SZIJTÁRCSÁK

Ford és Fordsonhoz LEGOLCSÓBBAN

WITTENBERGERNÉL BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM TELEFONSZÁM: 115-459

MÁRTA SZABADONLENGŐ SIKSZITA-HAJTÓMŰ

RÁSZERELHETŐ BÁRMELY KÉTSZEKRENYES SIKSZITÁRA GYÁRILAG JAVÍTOTT GÉPEK:

Ganz-gyártmányú faszekrényes hengerek, gyűrűsketésű csapágyakkal:
4 db 3/8 számú 220-475 mm hengerekkel, dupla
1 db 9/14 számú 220-650 mm hengerekkel, dupla
2 db 33 számú 290-800 mm hengerekkel, dupla
2 db 21 számú 220-550 mm hengerekkel, dupla
1 db 22 számú 220-396 mm hengerekkel, dupla
2 db 9 számú 220-650 mm hengerekkel, szimpla

Ganz vasszekrényes hengerek:
1 db 220-500 mm szimpla hengerek
1 db 220-650 mm szimpla hengerek

Siksziták új Márta szabadonlengő hajtóművel:
1 db Wörner-gyártmányú 32 db 750x1500 kerettel
3 db Seck-gyártmányú 26 db 790x1600 kerettel
1 db Kreiser-gyártmányú 32 db 800x1600 kerettel
2 db kisebb sikszita

Egyéb gépek:
1 db E. M. G. kombinált koptató smirglipöppennyel
2 db tarár
1 db gyorstriór és több más triór
szívó- és nyomóporoszűrőgépek

A malomban használható összes gépek javított állapotban kaphatók

KREISLER MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT K. F. T.

Budapest, XIII., Főthi-út 18. (Váci-út mellett.) Telefon: 291-691

A valódi svájci
SZITASELYEM

100 év óta legjobban bevált

A selyem méterenkint fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegy garatálja a legnagyobb tartósságot, szítáloknépeséget és a nyílások egyenletességét.

Beszerzési források ügyében forduljon a következő címre:
SCHWEIZ. SEIDENGAFABRIK A. G. THAL (Schweiz)

Malomépitést és átszerelést

vállal legelőnyösebben, valamint új és használt malomgépeket szállít

Báling István molnármester malomépitő vállalata

N é m e t b o l y Baranya vármegye

SCHINDLER-FÉLE EREDETI SVÁJCI
SZITASELYEM

GARANTÁLT VÉDJEGY **A LEGJOBB!** Színes szálak a szélekben
Mindenkor friss minőségben szállítja:

KEMÉNY MANÓ műszaki üzlete, Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 EGY ÉVRE 16.— P. FÉLÉVRE 8.— P. NEGYEDÉVRE 4.— P
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 EGY ÉVRE 20.— PENGŐ, FÉLÉVRE 10.— PENGŐ

Kishirdetések ára: a kishirdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűvel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetési díjak előre fizetendők.

FŐSZERKESZTŐ:
DR. KARÁCSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14. SZ., FÖLDSZ. 2.
 TELEFONSZÁM: 118-489
 Magyar királyi postatakarékpénztári csekszámla száma: 11.450

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON
 Aki a lapot az előfizetés lejártáig 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált.
Nagyhirdetések ára: egy hatodhásos (35 mm széles) millimétersor egyszeri beiktatása 20 fillér. Szóvegoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér.
A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget!

Megindult a Délvidék bekapcsolódása

Vitéz honvédségünk tisztogatási munkája befejeződött, a visszacsatolt Délvidéken ismét megindult a szerencsére csak rövid időre megszakított polgári élet. A katonai közigazgatás teljes erővel lépett munkába, hogy előkészítse a talajt a polgári hatóságok és közigazgatás számára.

A postai forgalom újszólván óráról-órára újabb területeket képesol az anyaországhoz. A levelezés, a hírlapok kézbesítése már a magyar posta világszerte ismert gyorsaságával és pontosságával történik. A vasúti közlekedés pedig a kivételes helyzet s az ottani speciális viszonyok figyelembevételével szintén állandóan javul.

A Délvidéket érintő rendeletek közül kiemeljük a következőket: A kereskedelemügyi miniszter rendeletileg kiterjesztette a postára vonatkozó magyar jogszabályok hatályát a felszabadított délvidéki területekre. Újabbban Csurgó, Dályok, Drávavásárhely, Gádor, Kiskőr, Kiszabadka, Kisfács, Kuszora, Monostorszeg, Orszállás, Piros, Títel és Zsalyba helységeiben nyitlak meg a m. kir. postahivatalok.

A m. kir. minisztérium pedig a Vasúti Üzletszabályzat hatályát — május 1-től kezdődő érvénnyel — 3.210/1941 M. E. számú rendeletével kiterjesztette a magyar katonai közigazgatás alatt álló délvidéki területekre.

Gondoskodás történt arról is, hogy a Délvidéket tovább is érvényben maradjanak azok a szociális intézkedések, amelyek a katonai közigazgatás előtt érvényben voltak. A katonai közigazgatás az iparban foglalkoztatott munkavállalók élelmiszereivel való ellátására különösen nagy gondot fordít.

Egyik legfontosabb teendőjének tekinti a katonai közigazgatás a Délvidék hozzákapcsolását az anyaországhoz. Különösen arra törekszik, hogy az ipart és közlekedést mielőbb hatáson megszervezze. Új iparjogositványt nem adnak ki. Nemzeti és erkölcsi szempontból megbízható személyek azonban rövid időn nyerhetnek olyan igazolványt, amelynek alapján az ipari foglalkozást ideiglenes hatállyal megkezdhetik. A munkások ügyét a katonai közigazgatás a legmelegebben karolja fel. A szerbek rombolásait katonáink már az első napokban lehetőség szerint helyreállították s ez a munka szakadatlanul továbbfolyik.

Csapatunk bevonulása után azonnal megtörténtek az intézkedések arra vonatkozólag, hogy a közszükségleti cikkek árai rendelteti úton rögzíttessenek. Elrendelték az eladási árak bejelentését, az árak kötelező kiírását és a kötelező számlázást. A láncereskedelmet betiltották. Alapelvként az 1941 március 25-én érvényben volt árakat rögzítették, amelyeket átleníni általánosságban szigorúan ilos. A legmagasabb fogyasztói árakat a helyi hatóságok kihirdetés útján hozták a közönség tudomására. A rögzített árak betartását szakközégek útján ellenőrzik és az árfelhajtók ellen a legszigorúbban járnak el. Ez a rendelkezés a malmokra is vonatkozik. A malmok is kötelesek úgy vásárlásaiknál, mint örleményeladásaiknál a március 25-én érvényben volt árakat betartani.

A délvidéki malmok részéről máris élénk érdeklődés mutatkozik a hazai malomipari törvények és rendeletek iránt. Egyelőre természetesen nincs mód arra, hogy egy rövid cikk keretében mindenre kiterjedő felvilágosítást adhassunk. Erre egyelőre nincs is szükség, mert

úgy a vámörles, mint az örles díjak (vámok), kiörles, örleménykiszolgáltatás, örleményeladás stb. tekintetében mindaddig a március 25-i állapotok az irányadók, amíg a katonai közigazgatási hatóságok részéről más intézkedés nem történik. Ezeket az intézkedéseket megfelelő úton fogják az érdekeltekkel közölni. A hazai malomipari és örles jogszabályok hatálybalépítése pedig később, a hivatalos lapban és szak-sajtóban közzéteendő kormányrendeletek útján fog megtörténni.

Mint említettük, a malmok egyelőre az eddigi módon dolgoznak. Legyenek azonban tekintettel a helyzetre, a közellátás átmeneti nehézségeire és tanúsítsanak minden tekintetben szociális gondolkodásra valló, emberséges és a fogyasztó és öröltető közönség helyzetét is kellően figyelembevevő hazafias magatartást. Mint az a nemzeti és keresztény alapokon álló Magyarország derék, hasznos polgáraihoz illik.

Az anyaország tudvalevőleg ellátási nehézségekkel küzd. Ennek oka a már második éve folyó európai háború szülte kivételes helyzet. A világsajtóból is ismert multévi, kivételesen kedvezőtlen időjárás, az árvizek, a talajvizek, végül nem utolsó sorban az ország lakosságának örvendetes megnövekedése volt. A visszacsatolt kárpátaljai és erdélyi területek ugyanis kenyérgabonában nem önellátók, hanem az anyaország bevitelére szorultak és jelenleg is szorulnak.

Az alacsony hektolitersúlyú búza örles értéke

Igaztalan vád a malomipar ellen.

A „Köztelek“ legutóbbi számában „Mit vesztek gazdáink és mit nyertek a malmok és kereskedők az esőverte búzán?“ című közlemény jelent meg *Manning* G. Adolf jószágigazgató tollából, mely a magyar malomiparnak azt veti szemére, hogy abból a körülményből, hogy a mult évi termés a kedvezőtlen időjárás következtében alacsonyabb hektoliter-súlyú volt a szokványosnál s hogy az árrendelet ezen a címen szokványos levonást engedélyezett, illetéktelenül tízezer-néhány millió pengő haszonhoz jutott a gazdaközönség kárára.

Az illusztris szerző leírja és táblázatosan közli búzaáztatási és szárítási kísérleteinek egész sorozatát. A legkülönbözőbb időtartamokon át áztatta a kísérleti búzákat. A többek között három napon át is. Végeredményben arra a megállapításra jut, hogy a búza könnyebb hektoliter-súlya csak a megnedvesedés, megázás következménye s ettől el nem választható. Szerinte azonban ez a búza minőségére, hozamára és belső tulajdonságaira semmi hátrányt sem jelent. Ezt azonban nem kísérletek útján állapítja meg, hanem boldogult *Hankóczy* Jenő egy kijelentésre alapozza, aki halála előtt elárulta a szerzőnek ezt a nagy titkot. Végső következtetésképpen a malmok illetéktelen nagy haszonhoz jutottak a hl-súlyhiány levonása által, mert a viztartalom-többlet fejében egyébként is joguk van levonást eszközölni. Ha pedig azt megtették, aminthogy megteszik, a hektolitersúly-levonás jogosulatlan s a malmok részére, de a gazdaközönség nagy kárára, illetéktelen és jogosulatlan hasznot jelent, amit kormányhatóságilag meg kell akadályozni a jövőben.

Ez a cikk rövid, értelmi kivonata.

Önként értetődik, hogy ilyen körülmények között az ellátás biztosítására számos rendszabályt kellett életbeléptetni. Ezeknek főmozgatója a nyersanyagokkal, terményekkel és élelmiszerekkel való takarékoskodás. A készletek észszerű beosztása, hogy minden legszükségesebb igény kielégítést nyerhessen. Ezt a takarékosági elvet a délvidéki malomiparnak is szem előtt kell tartania, lévén ez nemesak saját érdekeivel szemben, hanem országos érdekekkel szemben is mindenkinek polgári és hazafiúi kötelessége.

Ezekre a szempontokra egyébként a néhai jugoszláv igazgatás is figyelemmel volt, úgy, hogy e tekintetben a malmokra nem igen várnak újabb feladatok.

Midőn még arra figyelmeztetjük a malmokat, hogy minden hozzátküldött kérdésre a legszívesebb karlártsiassággal szolgájunk felvilágosítással, egyben tovább is folytatjuk lapunk egyelőre díjtalan szétküldését minden általunk ismert malom címére. Valamint azok részére is, akik eziránt hozzánk fordulnak, vagy pedig olyan malmok címeit közlik, amelyek a lap küldésére igényt tartanak.

Felhívjuk a malmokat, dolgozzanak nyugodtan és szorgalmasan. Átmeneti nehézségek felmerülhetnek, de azokat mielőbb fel fogja váltani a nyugalom és a magyar törvények és jogszabályok meggondolt, mindenkinek igazságot és biztonságot szolgáltató, de főként — és ezt hangsúlyozzuk a balkáni uralom után — *becsületel és megvesztegethetetlen* rendelkezései.

A szerző által lefolytatott áztatási kísérletekre vonatkozólag ez alkalommal érdemben nem kívánunk kitérni, mert ez a szakvezérek dolga. Általánosságban azonban fel kell emelnünk szavunkat az ellen a tendenciára ellen, amely a malmokat igazságtalanul vádolja meg a gazdaközönség rovására elért illetéktelen haszon szerzésével és egy természeti jelenségből adódó helyzet kiméltelen kihasználásával.

Általánosságban még azt is meg kell állapítanunk, hogy a közzétett kísérletek semmi új dolgot sem hoztak. Kár volt tehát a nagy fáradságért, mert az „eredményt“, hogy t. i. *a nedvesítés és a nedvesítartalom a búza hektolitersúlyával okozati összefüggésben áll*, minden molnár megmondhatta volna a kiváló szerzőnek.

A közzétett kísérletsorozatban egyetlen olyat sem találunk, amely azzal foglalkozott volna, vajjon a lefolytatott áztatások a búza liszt-kiaknázásában, élettani működésében, halmazállapotában, a búzában mindenkor jelenlevő enzimek működésében, raktározóképességében, *és sikkje mennyisége és minőségében, a belőle kiörölt liszt vízfelvevő- és sítőképességében és egyéb fontos belső és külső tulajdonságaiban* minő változásokat okoztak? A kísérletek tehát semmiféleképpen sem alkalmasak arra, hogy azokból helyes következtetést lehessen levonni a többszörös megázáson, átmedvesedésen átment búza értékviszonyára vonatkozólag, a normális, egészséges búzával szemben. Legkevésbé alkalmasak azonban arra, hogy a magyar malomipart illetéktelen haszonszerzés vádjával illessék.

Fenntartva annak jogát, hogy az előbbi bekezdésben felsorolt körülményeket egyik legközelebbi számunkban szakszerűen tisztázzni

Tekintse meg malomipari gépeinket a budapesti Nemzetközi Vásáron!

Ezévben gyáraink külön pavillonban állítják ki gyártmányukat Citzenmayer-sétány 17. szám alatt.

VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- és FÉMÁRUGYÁR rt.

(azelőtt ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR)
 Budapest, VI., Váci-út 19. Telefon: 298-960.

Sürgőnycim: EMAG

fogjuk, ez alkalommal csak arra kívánunk rámutatni, hogy minden búza őrlési értékét általánosságban három fő tényező: a hektolitersúly, az acélosság és a nedvesség határozza meg. És éppen ezek a tulajdonságok azok, melyek a búza megázása következtében nagyjelentőségű és felette hátrányos változásokat szenvednek.

A hektolitersúly megállapítása egyike a legrégibb idők óta alkalmazott gabonavizsgálati módszereknek. És pedig joggal. Mert a hektolitersúlyt egyelőre azért vagyunk kénytelenek a búza egyik értékmérőjének tekinteni, mint-hogy évtizedeken át, sok-sok ezer búzával lefolytatott kísérletek és megfigyelések azt bizonyították, hogy 100 kg búzából annak hektolitersúlyával egyenlő mennyiségű, emberi táplálkozásra alkalmas lisztet lehet kiörölni.

Nem állítjuk, hogy ez a megállapítás minden körülmények között és hogy egyáltalában abszolút értékű. Azt azonban állítjuk, hogy nagyjában és általában a kiaknázhatóságnak a hektolitersúlyal való viszonyossága 78 kg hektolitersúlyig gyakorlatilag igazolva van. Ezen a súlyon felül azonban bizonyos eltérések mutatkoznak. *A jelen esetben azonban éppen olyan búzákról van szó, melyek a 78 kg hektolitersúlyt nem haladják meg.* Így ezekre a búzára ez a megállapítás vitathatatlanul alkalmazható.

Viszont a hektolitersúly nagyságára a búza nedvességtartalmának jelentékeny befolyása van. Mivel nagyobb egy búzának nedvességtartalma, ugyanazon búzának hektolitersúlya annál kisebb lesz és viszont. Régi tapasztalat szerint 1% nedvességtartalom-eltérés a hektolitersúlyban 2 kg elváltozást okoz. Más szóval: ha egy 81 kg hlsúlyú, 13% nedvességet tartalmazó búzát 15% nedvességre hoznak, hlsúlya már csak 77 kg lesz.

A hlsúlynak ez a csökkenése közvetlen összefüggésben áll a búza keménységének — nedvesség behatása folytán bekövetkezett — csökkenésével és amannak egyenes következménye. Hogy ez a búza őrlési értéke szempontjából milyen fontos körülmény, arról külön fejezetet kellene írni. Ehelyett csupán annak megemlézésére szorítkozunk, hogy minden gyakorlati molnár tudja, hogy az acélos búza jelentékenyen magasabb daranyeredéket szolgáltat. A töretekben az acélos búza különösen nagy mennyiségben ad goromba darákat; kisebb mennyiségben finom darákat és derecéket. Már ez is mutatja, hogy milyen nagy mértékben függ a malom összes részeinek megterhelése a búza acélosságától. Tekintetbe veendő még, hogy egy lágyabb búza töretei és egyéb félkész termékei sokkal kisebb fajsúlyúak, mint a keményebb, acélos búza termékei.

Minthogy pedig a malomipari gépek tényleg dolgoznak, más szóval adott időegységben bizonyos térfogatú anyagot dolgoznak fel, azonos térfogat, tehát pl. egy hektoliternyi keménybúzából súly szerint jóval több anyag

megy át a gépeken, mint lágy, helyesebben meglágyult búzából. Hogy pedig az egyébként eredetileg acélos búza a megázás következtében meglágyult, arra már fentebb rámutattunk, mint a hlsúly csökkenésének egyenes okára.

A nedvességtartalom a búzának jóságára és eltarthatóságára is nagyjelentőségű. Átnedvesedéskor a belsőrészek kémiai összetétele, így a liszt minősége, süthetősége is hátrányosan változik meg. Az átázott búzában már rövid idő alatt megindul a csira életműködése. Egyelőre ez a működés rejtett marad, de ez a rejtett csirásodási folyamat azért nem kevésbé ártalmas az ilyen búzából örölt liszt minden tulajdonságára. A rejtett csirásodott búzából örölt lisztben is aránylag több oldható fehérje s egyéb oldható anyag van, mint az egészséges búzából örölt lisztben. Ezek az oldható anyagok pedig szintén növelik a csirázás által már egyébként is ellágyított siker gyenge minőségét és hátrányos tulajdonságait.

Arra az ellenvetésre, hogy a malom is nedvesíteni szokott, csak annyit hozunk fel, hogy ez tény. *A malom által végzett nedvesítés azonban szigorúan tapasztalati és tudományos alapon csak abban az arányban történik, amilyen arányban van szüksége az őrlésre kerülő búzának nedvességre abból a célból, hogy a héj meglazítható és a búza az őrlésre optimális állapotba hozassék.*

Nem lehet összehasonlítni a malom búzamosási és nedvesítési folyamatát a megázással. A malomban ez tízedeszázaléknyi pontossággal történik. A molnár, a malomvegyész pontos mérőeszközökkel, hőmérővel és kronométerrel a kezében végzi a szükséges műveleteket. A pihentetőkamrák, szárító- és szellőzőkészülékek a legprecízebben dolgoznak együtt a nedvességmegállapító és a búza tulajdonságait pontosan meghatározó többi készülékkel és műszerrel.

A szabadban egyszer, vagy többször megázott, gyakran agyonázott búzát azonban senki sem ellenőrzi és a megázás mértékét és időtartamát senki sem befolyásolhatja. *A káros elváltozás lehetőségét tehát itten korlátlanok.* Amit pedig a cikk a mezőgazda által végzett „szárításról” ír, arról jobb nem is beszélni. Ez legfeljebb a búzakereszt hosszabb vagy rövidebb ideig a szabadban való hagyásából áll. Legjobb esetben az asztagok némi szétrakásával-zéttértéregtelésével és megforgatásával megtoldva.

Már a dióhéjban előadtak is bizonyítják minden tárgyilagos szemlélő előtt, hogy azon a régi tapasztalati és tudományosan beigazolt tényen, miképpen a megázott, átnedvesedett búza az ép, egészséges búzával kevesebbet ér, semmiféle laikus áztalási kísérletek sem változtathatnak. *Amíg a világ világ lesz és az emberiség búzából készített kenyeret eszik, az azott, átnedvesedett búzáért mindig kevesebbet fognak fizetni.*

Legújabb rendeletek

A zsidótörvénnyel kapcsolatos bejelentések határidejének meghosszabbítása.

A m. kir. minisztérium 3.040/1941. M. E. számú rendeletével az 1939-IV. tc. (A zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvény) rendelkezéseinek a visszacsatolt keleti és erdélyi területek alkalmazása tárgyában kibocsátott 2.220/1941. M. E. számú rendeletben előírt 30 napos határidőt 1941 május 15. napjáig hosszabbította meg.

Ennek következtében a törvénnyel összefüggő bejelentések határideje nem április hó 30-án, hanem május hó 15-én jár le.

A javadalmazási határ átmeneti felemelése a társadalombiztosításnál.

A Budapesti Közlöny május 1-i — 98. számában közzétett 297.000/1941. B. M. számú rendelettel a m. kir. belügyminiszter a betegségi biztosítási kötelezettség szempontjából megállapított javadalmazási határt átmenetileg havi 400 pengőre, illetve évi 4800 pengőre, az öregségi, rokkantsági, özvegyeségi és árvasági biztosítási kötelezettség szempontjából megállapított javadalmazási határt pedig — ugyancsak átmeneti hatállyal — havi 600 pengőre, illetve évi 7200 pengőre emelte fel.

A rendelet következtében azok a javadalmazási határok is társadalombiztosítási bejelentés és kötelezettség alá esnek, melyek a rendeletben fel vannak sorolva. A biztosítási határ átmeneti felemelésére a felmelt munkabérek miatt volt szükség. Az eddigi rendelkezések szerint ugyanis a biztosítottak nagy hányada kiesett volna a biztosításból. Még pedig olyan biztosítottak, akiknek életkörülményei egyébként nem változtak meg s akik a biztosításra rá vannak szorulva.

A társadalombiztosítási napibérosztályok és a fizetendő járulékok megállapításának módosítása.

A m. kir. belügyminiszter a hivatalos lap 98. számában közzétett 297.010/1941. B. M. számú rendeletével a biztosítási értékhatárok felemelése folytán

szükségessé vált újabb napibérosztályokat állapított meg. Ezek az új napibérosztályok G, H, I, K, L és M jelek alatt lettek az eddigi osztályokhoz sorolva.

Az új napibérosztályok biztosítási járulékait szintén megállapítja a rendelet, amelyre alkalmmal még részletesebben visszatérünk.

A keleti és erdélyi területeken szabaddá tették az anyaországgal való értékpapírforgalmat.

Nagyfontosságú rendeletet adott ki a pénzügyminiszter 467/1941. P. M. szám alatt a visszacsatolt keleti és erdélyi országrész és az ország egyéb területe közötti értékpapírforgalom szabadadtételéről. Az elmúlt évben a kormány 7250/1940. M. E. szám alatt kiadott rendelete a külfölddel való fizetési forgalmat, valamint a külföldi fizetési eszközök, az értékpapírok s az arany forgalmának korlátozására vonatkozó jogszabályok hatályát a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészre is kiterjesztette. Ugyanez a kormányrendelet felhatalmazza a pénzügyminisztert arra, hogy e jogszabályok kiterjesztését megszüntethesse.

E felhatalmazás alapján a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a 7250/1940. M. E. számú rendelet 22. §-át, amely szerint a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül tilos részvényt, záloglevelet, államadósági vagy más kötvényt és mindezek szelvényeit a visszacsatolt területekről az ország egyéb területére,

Ha használt gépet akar venni, vagy feleslegessé vált gépet el akarja adni forduljon bizalommal

Kemény Manó

céghez,

Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

SZIVÓGÁZMOTOROK
FA, FASZÉN
ÉS BARNASZÉN-
tüzelésre,
DIESELMOTOROK
ÁTALAKÍTÁSA
MOTOR ÉS GÉPGYÁR
MARTOS ÉS HERZ
Budapest, XIV., Erzsébet királyné utja 87.

vagy az ország egyéb területéről a visszacsatolt területre bevinni, hatályon kívül helyezi. A pénzügyminiszter rendelete kihirdetésének napján lép hatályba.

A vagyonszállásbúza májusi ára.

A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonszállásbúza fejében fizetendő búza árat 1941 május hóra szóló érvénnyel métermázsánként 24.— pengőben állapította meg.

A betegápolási és gyermekgondozási pótdadó kivetési kulcsa.

A m. kir. pénzügyminiszter 91.000/1941 VII. fő. számú körrendeletével a nyilvános betegápolási és gyermekgondozási pótdadó kivetési kulcsát az 1941. évre 16%-ban állapította meg.

A tüzelőanyag forgalmának újabb szabályozása.

A közlekedési miniszter rendeletet adott ki a lakások és más helyiségek fűtése céljából történő tüzelőanyagbeszerzés korlátozásáról. A rendelet a fogyasztók szempontjából újabb korlátozásokat nem tartalmaz. A beszerezhető tüzelőanyag mennyisége ugyanúgy van megállapítva, mint az elmúlt fűtési időnyben. A tapasztalat szerint pedig ez a mennyiség az átlagos fűtőanyag-szükséglet fedezésére bőven elegendő. A rendelet a tavalyi szabályozással szemben még enyhítést is tartalmaz. A szállítási torlódások elkerülése érdekében ugyanis azoknak a fogyasztóknak, akik szén- és brikettszükségletüket július 15-ig beszerzik, egyharmaddal több szén és brikett beszerzését engedi meg. Ezzel a rendelkezéssel kapcsolatban illetékes helyen külön is felhívják a közönséget arra, hogy a jövő évi tüzelőanyag-szükségletét minél előbb szerezze be, hogy előre nem látott szállítási nehézségek esetén se legyenek az ellátásban zavarok.

A kender- és lenkóró legmagasabb ára.

Az árellenőrzés országos kormánybiztosa 9.900/1941. A. K. számú rendeletével a lombmentes kenderkóró legmagasabb termelői eladási árat 100 kg-onként a következőképpen állapította meg:

	1940.	1941.
évi termésű		
I. oszt.	9,10	13,50
II. „	6,40	9,50

a gúbós vagy gúbózott lenkóró legmagasabb ára 100 kg-ként a következő:

	1940.	1941.
évi termésű		
I. oszt.	16,50	21,60
I. B. „	14,50	19,20
II. „	12,50	16,20
III. „	9,20	11,20

A megállapított legmagasabb árak helyett termelői feladóállomáson kosiba rakva értendők.

Gyermeknevelési pótlékra való igénybejelentés.

A gyermeknevelési pótlékra való igényt az 50.000/1938. Ip. M. számú rendelet 10—13. §-ai értelmében munkavállaló köteles bejelenteni. E bejelentést a munkanapok igazolásával a munkaadó köteles a családpénztárhoz továbbítani. (19.029/1941 XIII. Ip. M. szám).

A Magyar Molnárceh előadójelése

A Magyar Molnárceh f. é. május hó 10-én, d. u. 6 órakor a budapesti Állami Felsőipariskola dísztermében (Népszínház-u. 8. szám II. em. 67) előadójelést tart. Tárty: *Szabó Aladár dr.* okl. vegyész-mérnök, fővegység, a m. kir. Gabona- és Lisztkísérleti Állomás osztályvezetője „A rendkívüli viszonyokkal kapcsolatos tapasztalatok a malomiparban” című előadásra.

A tagokat ezúton is meghívja és vendégeket szívesen lát: az *Elnökség*.

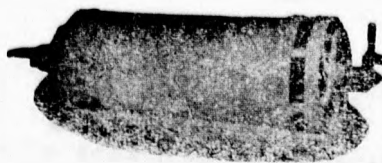
Az előadás előtt a Céh választmányi ülést tart. Előadás után pedig molnárvaesora lesz a Csakody-féle étteremben (VIII, József-u. 26. szám).

„COLUMBA-LILIPUT“

nagyteljesítményű triór

kis- és középalmoknak

Kisebb szemvesztéssel tökéletesebben trióröz, mint a lassúforgású triórhenger

STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR- ÉS LEMEZYUKASZTÓGYÁR RT.

Budapest, VI.,

Országbíró-utca 44—46. sz.

A kenyérliszt jellegmintát az őrlőtetőnél is ellenőrizni kell!

Kaptuk és leközzöljük a következő levelet:

„Tekintetes szerkesztőség!

A 82-85%-os kiörlési rendelet megjelése óta éppen elég ideje volt minden malomnak arra, hogy azt megtanulja és arra berendezkedjék. Tágabb lelkiismeretű malmosok azonban ezt a kiörlést csak papíron végezték, de a 82%-os kiörlés malterkönyvük szerint mindig meg volt. Az ellenőrzés a rábízott munkát el is végezte. Meg van a malterkönyv szerint az előírt százaléku kiörlés. Egyebet az ellenőr nem tehetett.

Sokfelől befüto panasza után végre következett a legvilágosabb színhátár. Ekkor az ellenőrzés félrevezetésére már nem volt elegendő a malterkönyvi igazolás; itt már a liszt színének is egyeznie kellett a hivatalos jellegmintáival.

A helyzet most már olyképpen módosult, hogy a tágabb lelkiismeretű malom tart ugyan a jellegmintának megfelelő színű lisztet készletben, de ezt csak mutatónak tartja. A malomban lévő többi liszt folyómalter, ami még nem lett bekeverve. Így az ellenőr — bízva a malom becsületességében — elhiszi, hogy rendben van a dolog. Annál is inkább, mert tény és ezt az ellenőr is tudja, hogy a többféle járatból lefolyó liszt többféle színű és a végertermék csak keverés út-

ján állítják össze a megfelelő színű és jellegű lisztre.

Itt jön azután a visszaélés. Ha az ellenőr elment, kiadja a visszaélő malom a fehér lisztet. A fél hazaviszi és vigan süti belőle a régi típusú fehérkenyeret.

Allítom, hogy sok malom ezzel a rendszerrel dolgozik. Vigan örli a lisztjeit és lelkiismeretlen versenyt támaszt a törvénytisztelő malmokkal szemben. Így ezek elveszítik vámörlesztésüket.

Az ellenőrzésnek eddigi formája tehát nem elégséges. Szükséges, hogy a vámörlesztő félnél is vétessék mentől sűrűbben lisztminta s ha az előírásnak nem felel meg, büntessék meg a malmot szigorúan. Ismétlődés esetén pedig örlési jogát is függeszték fel.

A házaknál való ellenőrzéssel biztosra vehető, hogy a rendeletnek érvényt fognak tudni szerezni. De amíg ez nem így lesz, addig a fehér kenyérliszt vigan fog futni és a legálisan dolgozó malom elveszíti vámörlesztését, vagy pedig ő is kénytelen szomszédja példáját követni.

Kérem az illetékes urakat, sziveskedjenek az elmondottakat megfontolás tárgyává tenni és odahatni, hogy az ellenőrzés a leírt formában az őrlőtökre is terjesztessék ki.

Volenik János malomtulajdonos
Harta.

A 72-82 százalékos kiörlés tanulságai

Irta: Obráz Emil főmolnár, Kiskunmajsa.

A közellátás biztosítása érdekében a magasabb kiörlési rendelet fokozott áldozatokra hívta fel a magyar malomipart. A malomipar műszaki vezetői becsületesen igyekeztek nemcsak az előírt magasabb kiörlés teljesítésére, hanem arra is, hogy a magasabb kiörlés mellett a lisztből jó sütőképességű, magas jójú kenyér legyen süthető.

Nincs igazuk azoknak, akik azt állítják, hogy az örlésvezetés átállításánál nincs szükség a szaktudásra és elég, ha a takarmánylisztet, vagy egyéb középterméket a lisztbe bevezetik. Viszont azok sem végeztek helyesen az átállítást, akik a hengerek agyonszorításával, a teljesítmény lecsökkentése mellett, de az eddigi bevonatokkal igyekeztek elérni az előírt szint és százalékot. Mindkét esetben a liszt sütőképességét csak rontották.

Helyesen azok a malmok jártak el, amelyek megfelelő bevonatcserével, megfelelő rovátkolással, a kövek üzembehelyezésével és karbantartásával jutottak a kívánt eredményhez, ami bizony némi anyagi áldozatokkal is járt.

Összekötött rendszerű búzaörlésnél az átállítást úgy végezzük helyesen, ha a már megtisztított és előkészített búzát az eddig megszokottal valamivel alacsonyabban töretjük, vigyázva arra, hogy azért daraink szép tiszták legyenek s ezáltal a kívánt 25% öggy kifogástalan tisztaságú legyen. Az 1., 2. és 3. töreteknel bevonatcseré nem szükséges. Ugyiszintén a kivonat goromba és finom daraörlések szitáinál sem. Nagyon szükséges azonban a selymek leriktása a középső rendszerek szitáinál. Például a 4. és 5. töretnél, feltételezve, hogy 6. és 7. töret is van. Továbbá az 1., 2., 3. és 4. derceörlés szitáinál. Hátul, a kiörlésnél azonban vagy semmit, vagy esetleg egészen kis mértékű ritkítást, pl. 12-es helyett 11-es XX, vagy prima 11-es selymet alkalmazunk.

Láttam rendszert, ahol a III. sima alig kapott örlendő anyagot, míg a IV. sima túl volt terhelve. Itt előre veztettem a III. simára a még jó finomdarát, amelyik azelőtt a IV. simára ment. Ugy összekötött, mint visszaöntéses búzaörlésnél a cél az, hogy ne akarjuk a héjrézsek agyonörlésével az EB-t lerontani.

Rozsörlésnél a lényeg az, hogy elől ritkítsunk. Igyekezzünk elől mentől több lisztet kivonni. A mulomban volt alkalmam egy hetes rendszerű rozsmalmot

átállítani. Előzőleg a kiörlés 65%-os volt. Itt érdekes megfigyelésben volt részem. Az 1. töret selymbevonata 10., 10., 11., 11., 11. volt eredetileg. A selymcsere következtében ez a töret 8., 9., 10., 10., 10-est kapott és így fokozatosan ritkítottam az V. töretil. Az eredmény meglepő volt. Az 1., II. és III. töretlisztek semmivel sem lettek barnábbak az előbieknél. A többi töretlisztek kissé barnábbak lettek. Az összliszt pedig és a belőle sült kenyér alig egy árnyalattal lett sötétebb a 65%-os kiörlésű lisztből sült kenyérnél. Így megfelelően érték el a 72%-os kiörlést, mégpedig a teljesítmény csökkenése nélkül.

A fogyasztóközönségnek is engednie kell tálságosan elkényeztetett igényeiből. Türelemmel és megértéssel kell alkalmazkodnia az ország érdekében hozott rendelkezésekhez.

Méggyűser hangsúlyozni kívánom, hogy nagy tévedésben van az, aki úgy gondolja, hogy a magasabb kiörléshez nem kell szaktudás. Pedig — sajnos — ezt már több malmostól is hallottam. Ellenkezőleg! Fokozottabb mértékben kell elővenni minden szaktudásunkat, találmányainkat, hogy a magasabb kiörlés betartása mellett is jó sütőképességű, jójú lisztet örlhessünk és ezzel a közellátás gondjain enyhítsünk.

Raktáron tartunk valódi svájci SZITASELYMEKET minden számban. Valódi kenderből szótt malomhevedereket, serlegeket, serlegcsavarokat, a legjobb minőségű gépszíjakat, varrószíjakat, valamint porszűrőket és síkszítazacskókat, kész állapotban, az összes műszaki cikkekét és mindentéle malomfelszerelési anyagot elsőrendű minőségben és a legszolidabb napl áron.

Kérjen ajánlatot:
MŰSZAKI ÉS MALOMFELSZERELÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, V., CSÁKY-UTCA 8. SZ. TELEFON: 111-418

3-6
tonna terhet
rossz uton is szállíthat
1-2 lóval
Légengörgő
lovashocsin

Gyártja: ORENSTEIN ÉS KOPPEL
MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., VILMOSCSÁSZAR-ÚT 31

A májusi gabona-, termény- és örleményárak

Májusban a búza és rozs ára nem változik, miután a havi áremelkedések március hónapban megszűntek. Az 5.430/1940. M. E. számú rendelettel megállapított alapárak márciusig bezárólag összesen 1 pengővel emelkedtek úgy búzánál, mint rozsnál. Ezek az árak most már a termésév végéig változatlanul maradnak. Ugyancsak változatlanul maradnak a márciusi illetve áprilisi örleményárak is.

Az árpa ára szintén változatlan marad a termésév végéig. Az utolsó 20 filléres áremelkedés áprilisban volt. A 20.150/1940. VII. A. K. számú rendeletben megállapított alapárak a havi áremelkedések során összesen 2 pengővel emelkedtek.

A bab, lenese és hántolatlan borsó ára május 1-től kezdődőleg 20 fillérrel emelkedik.

A zab ára változatlan, minthogy az utolsó áremelkedés március havában volt.

Az 1940. évi termésű, időszzerűen száraz szemes tengeri ára május 1-től kezdődőleg az összes területi csoportokban 70 fillérrel emelkedik. A szemestengerinél a május havi az utolsó árváltozás. Több áremelkedés nem lesz. Ezt az áremelkedést, illetőleg a szemestengerire május havára megállapított magasabb árakat azonban csak abban az esetben szabad alkalmazni, ha az időszzerűen száraz tengeri viztartalma május 1-től kezdődőleg 15%-nál nem magasabb. Magasabb viztartalom esetén a tőzsdei szokványokban megállapított levonásnak van helye.

Az időszzerűen száraz csövestengeri ára változatlan marad. Az utolsó árváltozás márciusban volt. Ugyancsak változatlanul marad a mesterségesen szárított szemestengeri ára is. Az utolsó áremelkedés ennel is márciusban volt.

WOLFNER GÉPSZÍJ VILÁGHÍRŰ

Különleges célokra: „COSMOS“ vagy „AERO“ minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.

Itt a tavasz, védekezzünk a malmi kártevők ellen!

A malmi kártevőket minden molnár ismeri. De ismeri azokat a károkat, kellemetlenségeket is, melyeket ezek — sajnos — kivétel nélkül minden malomban állandóan okoznak. Egész könyvtárat írtak már össze azokról a károkról, melyeket a malmi kártevőknek köszönhetünk. Sokszáz millió érték semmisül meg ilyen módon az egész világon évenként. Több millióra tehető az egyes országok kára külön. Normális időkben is nagyszámúak tehát ezeket a károkat lehetőleg csökkenteni. Különösen fontos azonban a mai nehéz időkben, amikor az országnak minden szem gabonájára szüksége van. Ezt a gabonát megőrizni tehát mindenkinek nemcsak zsebbevégi, hanem hazafias polgári kötelessége.

A tavasz közepén vagyunk ugyan, de a melegebb időjárás csak most van kialakulóban. A melegebb időjárással együtt jár a malmi kártevők élettani működésének megnyilvánulása és élénkítése. Most van tehát a legfőbb ideje az ellenük való védekezésnek.

A malomban számos kártevő pusztítja a gabonát, a lisztet, a szilazacsókat, szilazselymeket és egyéb berendezési tárgyakat. A kártevők között vannak kisebbek és nagyobbak. A molnárok nemcsak a nagyobbak, hanem a kisebbek ellen is fel kell tenni a rendszeres és állandó küzdelmet. A védekezésnek azonban csak akkor van értelme, akkor vezet sikerre, ha az rendszeresen, rendszeresen folyik. Ezt már akkor kell elkezdni, amikor még nem jörog fenn a védekezés sürgőssége, okvetlen szükségessége. Tehát nem akkor kell a lisztmoly irtásához, a malom alapos tisztogatásához hozzáfogni, amikor már a felvonók elakadnak, a lefolyósítók bedugulnak a lisztmoly gubancától, hanem már akkor, amikor a lisztmoly első hírnökei mutatkoznak a malomban. Ezek a hírnökök pedig ilyenkor, tavaszkor szoktak mutatkozni.

Ezzel csak a malom legnagyobb kártevőiről, a zsiszokról és a lisztmolyról beszélünk. Ezek okozzák a legnagyobb károkat és a legtöbb kellemetlenséget.

A zsiszik (Calandra granaria) valószínűleg keletről került hozzánk, gabonával való behurcolás útján. Nagy szaporasága, valamint irtószerekkel szemben tanúsított nagy ellenálló képessége folytán a legveszélyesebb kártevők egyike. Ez is, mint csaknem minden malmi kártevő keletről került hozzánk. Hogy milyen körülmények között él a zsiszik a keleti országokban, érdekesen írja le egy német tudós, dr. Josef Rank egy cikkében. Elmondja, hogy néhány év előtt alkalma volt megfigyelni, milyen kezdetleges módon „tárolják” a gabonát Egyiptomban, az ü. n. „somákban”. Teljesen szabadon fektet az aranyörög búza a magas fállal körülvett udvaron, a puszta földön, írja a szerző. Sem a nap égő sugarai, sem az időjárás viszonyosságai ellen nem volt semmiféle fedéllel, vagy egyéb védelemmel ellátva. (Itt meg kell jegyeznünk, hogy Egyiptom bízatermő vidékein az eső a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Szerk.)

Szerző a rakásból kimarkolt egy csomó búzát és azt látta, hogy minden második szem meg volt támadva a zsisziktől. A megzavarott bogársereg csakhamar szétmászott kezén és fájadságába került, amíg azokat kezéről le tudta rázni. Aki egyszer Egyiptomban, vagy a Közelkeleten járt, csakhamar arra a meggyőződésre jut, hogy Ramzész király óta sem a bízatermelésben, sem pedig ennek az értékes, fontos gabonának megőrzésében semmi változás sem történt ezekben az országokban. Tehát évezredek óta úgy tekintették a zsisziket s egyéb gabonakártevőket, mint a természettel együttjáró, elkerülhetetlen valamit s vagy egyáltalában nem törődtek vele, vagy legjobban esetben csak az annakidején ismeretes módszerekkel iparkodtak megszabadulni tőle.

A forró égvő napmelege és időjárása a kártevők gyors és nagymérvű elszaporodásának kiválóan kedvezett. Minthogy pedig úgyszólván senki sem irtotta azokat, megtaláljuk annak magyarázatát, hogy miképpen terjedtek el az egész világon. Kártevőcsükről fogalmat alkothatunk magunknak, ha tudjuk, hogy egyedül csak Németországban évi 100 millió márká értékű gabonát semmisítenek meg. Egyes tudósok szerint az egész világon minden évben fél-millió ember kenyérét pusztítják el.

A védekezés módja itt is a tisztaság. Továbbá a megelőzés. Nemcsak fertőzött gabonával, hanem igen gyakran idegen zsakkokkal is behurcolják a malomba és a raktárakba a zsisziket. Ezért minden idegen zsákot gondosan meg kell vizsgálni. Kifordítani és a varrás ráncait is megvizsgálni. Áll ez különösen a lisztzsakkokra, melyekben zsisziken kívül a lisztmoly hernyója vagy gubója is jó birtokhelyet talál. Nagyobb malmokban ajánlatos a behozott használt zsakkokat használatbavétel előtt erre alkalmas kamrában, vagy szekrényben gázzal vagy hővel fertőtleníteni. Kisebb malmokban pedig előbb a szabadon alaposan kirázni és kiporoltatni porolópálcával.

A malom tisztántartására nagy gondot kell fordítani. Egyáltalában a malomban állandóan tisztogatni kell, amint arra néhány órai idő adódik. A réseket, repedéseket, hézagokat alkalmas anyaggal be kell tömni. A zúgokat állandóan takarítgassuk ki a leszálló nedves lisztportól, mert kiválóan kedvelt fészke a kártevőknek. A hézagok betapasztására különösen alkalmas és olcsó a vízüvegből és gipszből kevert pép is.

A hengerekre, darálószűrőgépekre stb., a felvonókat tisztítsuk gyakran, erre alkalmas kefével. A gépeket pedig kívül-belül vonjuk be vízüveggel, hogy teljesen simák s hézagtól mentesek maradjanak. Se a malomban, se a raktárban ne tárujünk meg összegyűlt port, piszkot vagy egyéb hulladékokat. Különösen a félreesső sarkakat, szögleteket s egyéb nehezen megközelíthető helyeket tartsuk állandóan szem előtt és felügyelet alatt.

Ha a zsiszik már a malomban meglepedett, akkor radikálisan csak az ismert gázosítási eljárások valamelyikével lehet megszabadulni tőle. De a kártevőket kézzel s más alkalmas szerszámokkal is annyira lehet gyéríteni, hogy nem tudnak erősebben elszaporodni. A szerszámok alatt különösen a seprőket, erős szőr- és drótkéféket értjük. Ha a malom nem is tart hosszabb szünetet, a tisztogatás részeként, minden üzemszüneti órát kihasználva is végezhető.

A lisztmoly (Ephestia kuehniella) a zsiszik mellett a molnár legnagyobb és legismertebb kártevője. Ugy a lepke, mint hernyóját (melyet tévesen liszt-kukacnak neveznek) minden molnár alaposan ismeri. Azokat tehát nem kell ismertetnünk. A molylepke most kezd rajzani. A lepke estejéle, szürkületkor repül fel. Nappal a falakon, gépeken, gépszereken és berendezési tárgyakon nyugodtan pihen. A megtermékenyített nőstény daraszem nagyságú fehér petéket rak le. Mégpedig néhány nap alatt 50-350 darabot. A petékből a hőmérséklet szerint 7-14 nap alatt bújnak ki az alig 1 mm hosszúságú apró hernyók, amelyek éppen kicsinyiségük miatt teljesen elkerülnek a figyelmünket, ha állandóan szövésszúkkal el nem árulnak magukat.

A kikelt hernyó a sötét helyeket keresi és táplálék után kutat. Tápláléka mindenféle gabona lisztje, főként azonban a búzaliszt, valamint minden más őrleési termék, korpa, dara, minden gabonamag, sőt ha más nincs, úgy mindenféle fa is. A lisztmoly mindössze kb. 55-60 éve óta terjedt el egész Európában. Azóta sem sikerült még a leghatékonyabb eszközökkel sem fejlődését és terjedését megakadályozni. Eddig minden eszköz hatástalannak bizonyult. Hiába gázosítanak el egy malmot. Már rövid idő múlva a lisztmoly újból megjelenik. A malom újabb megfertőzése a lepke beépülése és zsákok útján történő behurcolás útján történik. Hogy az üzemet is megakasztó mértékben el ne szaporodjék, a legszigorúbb tisztaság és állandó gondos tisztogatás szükséges.

Kártevését — sajnos — minden molnár nagyon is jól ismeri. Kárt okoz a liszt- és gabonamagok fogyasztásával, állandó szövésszel, a lisztnek ürülékével való beszennyezésével, a malmi berendezési tárgyak, szövet- és selyemrészletek megrágásával és azal, hogy belekerül a lisztbe, az élelményekbe. Minden molnár látott már a hernyók gubancától annyira elörmődött felvonót, vagy lefolyósítót, hogy az üzem fennakadt mialta.

Óriási kárt és bajt csinál azal is, hogy ürülékével beszennyezi a lisztet, dohossá, emberi fogyasztásra alkalmatlanná teszi. A szennyezett liszt az emberi szervezetre ártalmas anyagokat tartalmaz. Azonkívül minősége erősen megromlik s miként a zsiszikkal erősen fertőzött gabonából készült lisztből, a tészta kelése és süthetősége érzékenyen szenved. Irtási módja ugyanaz, mint a zsiszikké. Tisztaság, tisztogatás a végtelenségig. A legújabb kutatások szerint a malmi kártevők, így a lisztmoly szaporodását megakadályozza, sőt teljesen ki is irtja az állandó erős szellőztetés, a levegő erős cirkulációja. Az ilyen szellőztelberendezések olcsók. De különösen olcsó a szél, a léghuzat, melyet megfelelően felhasználva újabbán igen szép eredményeket értek el vele.

Bár most csak a zsiszikkéről és lisztmolyról beszélünk, de azok az eszközök, azok a tisztogatások, melyek ezeket pusztítják, illetőleg nagyobb mértékben való elszaporodásukat megakadályozzák, a malom többi kártevőinek irtására is alkalmasak. Ezek — csak a legjelentékenyebbeket említjük — a fogas-

JÓLESIK A PIPA MERT
OROSZLÁN A SZITA

Az OROSZLÁN
védjeggyű szitaselymek
magyarországi vezérképviselője:

Roseth György

Budapest, V., Katona József-utca 27. szám
A Magyar Molnárok Lapja szerkesztőségének új helyiségével szemben.

nyakú gabonabogár, a magtári gabonamoly, a kis lisztbogár, nagy lisztbogár, nagy kenyérbogár, lapos gabonabogár, barna szücsbogár, kis kenyérbogár, agancsos lisztbogár és a lisztalka, mely egyike a legkellemetlenebb, legundorítóbb, nagy károkat okozó és az emberi egészségre is ártalmas kártevőknek.

Amint láthatjuk, annyi kártevője van a malomnak, hogy a molnár azokkal örökké harcban kell álljon. Még az a szerencse, hogy azokkal az eszközökkel, amelyekkel a legfontosabbak, tehát a zsiszik és a moly ellen harcol, a többiek ellen is hatásosan védekezhetik.

Egyelőre csak a józan ész és a hazafias gondolkodás parancsolja a malmi kártevők elleni legerélyesebb küzdelmet. Nincs messze azonban az idő, amikor majd a törvény is meg fogja ezt parancsolni. Amint értesülünk, Németországban már készül a törvény a malmi kártevők kötelező rendszeres irtásáról. A törvény valószínűleg még ebben az évben, de legkésőbb a jövő év folyamán fog hatályba lépni. Szinte bizonyosra vehető tehát, hogy a gazdag tapasztalatok, évekre terjedő adatgyűjtések és legszorgosabb tudományos kutatások felhasználásával készülő törvényt a többi kultúrállam is mielőbb átveszi.

A gabonavilágpiac helyzete

Az amerikai tőzsdéken a kedvező terméskilátások következtében a búzaárak némileg csökkentek. — Csikágóban a búza ármenetileg 90 cent alá esett, de újból elérte és meghaladta ezt az árhatárt. Ez a 90 cent körüli áringadozás azonban korántsem fejezi ki a kereslet és kínálat közötti egyensúlyt. Az a szakadék, mely a fogyasztás, az export és a termelés között keletkezett, még jobban kimélyül és egyelőre áthidalhatatlannak látszik.

Élénk figyelemmel kísérték azt a csereegyezményt, mely Argentína és Brazília között létesült s amelynek következtében Brazília beengedi az argentin búzát és megszünteti az eddig ottan hatályban levő búzakeverési kényszert. Ellenértékül Argentína a brazil textilárak beviteli kvótáját emelte fel.

A szlovák gabonamonopólium Moszkvában idéző megbízottai, egy gazdasági megállapodás keretében szerződést kötöttek a szovjettel, 500 vagón búzának Szlovákiába történő szállítása iránt. A szállítás azonban megkezdődik. Kukorica szállítására vonatkozó azonos tárgyalások azonban — szlovák lapjelentések szerint — eredménytelenek maradtak.

Bulgáriában az utóbbi időben megszűnt a búza-export. A belföld azonban kielégítően van búzával ellátva. A kukorica áraként 3.10 léva alapárát alapították meg. Ez az ár bizonyos időközökben lépcsőzetesen emelkedik. Az állami egykéz ugyanezt a kukoricát a hadsereg és hatóságok részére 4.30, kereskedőknek, közületeknek és magánosoknak 4.05, malmoknak felőrlés végett 4.45 levéért adja tovább. A malmoknak a kukoricát az eddigi 75% helyett 80 százalékra kell kiőrölniük.

Csikágóban május 1-én a májusi búza, tartott irányzat mellett 91 centtel zárult.

„NOVOREX” b ő r s z í j

• tökéletes hajtósíj

nagy szakító szilárdságú, majdnem nyúlásmentes, hajlékony, víz- és hőálló, olcsó, minden meghajtáshoz alkalmas.

Egyéb gépszíjak. — Varró- és kötőszíjak.

„KRAUSZÓL” folyékony szíjkenőcs, csúszás ellen.

KRAUSZ JÓZSEF FIA, BŐR- ÉS GÉPSZIGYÁR

MARCALI, (Somogy megye). — Alapítva 1850

A Nemzetközi Vásár alkalmával ne felejtse el gyárunkban megtekinteni: malmi és vetőmagtisztító-gépeinket, valamint rostalemez raktárunkat.

Gyárunkba a Rókus-kórháztól a 36-os, vagy a Keleti pályaudvartól a 37-es villamossal és a Liget-tértől a 17-es autóbusszal jöhet.

GRAEPEL HUGÓ BETÉTI TÁRSASÁG
malomépítéset, gép- és rostalemezgyár, Budapest, X., Szilávy-u. 20-30. (Gergely-u. sarok)

H I R E K

A „Malomipari Jogi Útmutató”

A Magyar Molnár Lapja kiadásában megjelent **Malomipari Jogi Útmutató**, lapunk főszerkesztőjének, **dr. Karácson Jenőnek** műve, a következő hét fejezetből áll:

- I. Ipartörvényekre vonatkozó rész.
- II. Társadalmpolitikai (szociális) törvények.
- III. Malmok pénzügyi ellenőrzése és a lisztforgalmi adóválság.
- IV. Adóügyek.
- V. Gabonaértékesítés. Gabonaárak. Lisztárak.
- VI. Az olajsajtóló malmokra vonatkozó rendelkezések.
- VII. Egyéb malomipari kérdések.

A mű nélkülözhetetlen minden malomtulajdonosnak, főmolnárnak, malomvezetőnek és mindazoknak, akik a malomiparral valamely vonatkozásban állanak. Hasznos útmutató mindazok részére, akik iparhatóságokkal, minisztériumokkal, iparfelügyelőségekkel, bíróságokkal bármiféle iparügyi kérdésben érintkezni kívánnak, valamint azoknak is, akik mestervizsgára készülnek, vagy iparengedélyt, illetőleg telepengedélyt kívánnak szerezni.

Hasznos tanácsadója a mű minden malomipari alkalmazottnak is, aki a szolgálati viszony és munkarend, munkaidő és munkabér, fizetési szabadság, gyermeknevelési pótlék, a malmok vasárnapi munkaszünete, a kötelező munkaközi szünetek, gyermekek és fiatalok, valamint nők védelme, éjjeli munka korlátozása, bérelvönások, pénzbüntetés, pénzbürség, okozott károk megtérítése, betegségi, öregségi, rokkantsági, özvegyeségi és árvasági biztosítás, úgyszintén a balasztbiztosítás alapelveivel meg akar ismerkedni s azokon el akar tudni igazodni.

A mű még korlátozott számban kiadóhivatalunkban kapható. Ára fűzve 2.50, kötve 3.50 pengő.

— **A gabonafelár fizetését május 7-ig hosszabbították meg.** A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a kormány intézkedésére a Futura az igénybevett gabonákra megállapított áprilisi felárat egészen május hó 7-ig fizetheti. Az eredetileg kitűzött határidőt tehát egy héttel meghosszabbították. Eszerint a felár május 7-ig bezárólag mindazok jogosultak, akik terményeik átadására a Futurával kötelezettséget vállaltak, illetőleg, ha a községi előjárásnál bejelentik feleslegüket, abból a célból, hogy azt a megállapított felárral a Futurának eladják.

— **Egy pengő = 10 dinár a felszabadított déli területeken.** A Magyar Nemzeti Bank rendelkezése értelmében a felszabadult déli területeken 10 dinár egy pengőnek felel meg. A hivatalokhoz befolyó 25 parás érmelet azonban a postahivatalok lehetőleg nem használják fel újiból a kifizetésekre.

— **A villamosenergia egységárai újabb szabályozás alatt.** A villamosenergia termelővállalatok felkérték az iparügyi miniszteriumot és árkorlátozó bizottságot az érvényben levő energiaárak felülvizsgálására és annak lehetővé tételére, hogy a mostani tgysegárák a változott viszonyokhoz és termelési költségekhez hozzáidomíttassanak. Az illetékes hatóságok hozzákezdtek a villamosító vállalatok kivánságának tanulmányozásához és állítólag az új villamosenergia árak rövidesen hatályba is lépnek.

— **Hírek a vidéki malomipar köréből.** *Szeidl Ferenc* bezi malomberletét megszüntette és a *tassi* malmot bérelte ki hosszabb időre. A malmot március 15-től kezdve saját kezelésében vezeti tovább. *Nagy Gyula*, aki a *Semmelweis* Itona tulajdonát képező dunaföldvári István-malom bérlője volt több éven át, felhagyott evvel a bérellettel. A malmot jelenleg ismét a tulajdonos kezeli. *Eszes Ferenc*, aki a tarnaméri malomnak felerészben tulajdonosa volt, malomrészét *Nagy János* tarnaszadányi malomtulajdonosnak adta el. Helyette megvásárolta a *horti* malmot és ezt május 1-én saját kezelésében hozza üzembe. Így a hortai malom eddigi tulajdonosai, *Tóth Gyula* és *Fülöp Albert* megváltak malmuktól.

— **Új kukoricaliszt árak Romániában.** A 90%-os kiőrlésű kukoricaliszt legmagasabb malmi árát kg-ként 9 leiben állapították meg, helyt malom. A nagykereskedők ehhez az árhoz még 2 leit számíthatnak a kiskereskedőkkel szemben. Egyben a cukor fejadagját havonként 1.50 kg-ra, a kávéét heti 125 g-ra, a teát havi 100 g-ra szállították le.

— **A Győri Hengermalom sertéshizlaldája.** A Győri Hengermalom Rt. megvásárolta a győri Nirnsee-féle sertéshizlaldát s azon melléküzemként korszerűen berendezett sertéshizlaldát létesített. A hizlaldában szerződéses alapon közigazgatási és ipari közületek részére bérhizlaldást végez. A hizlaldás a telepen nagy méretekben folyik. Jelenleg körülbelül 10.000 drb. sertés áll hizlaldás alatt. A malom Győr, Kolozsvár és Szombathely városok, valamint a Rimamurányi zsírelállítására kötött szerződéseket.

— **A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara** évi jelentésében a gyárpar foglalkoztatásával kapcsolatban rámutat arra, hogy a foglalkoztatás mérve a legtöbb vállalatnál nem állott arányban az elért haszonnal, mert az Árkormánybizottság gyakran még a nyers- és üzemanyagok beszerzési árának drágulását sem engedte teljes mértékben áthárítani, de kiváltképpen nem engedte megváltoztatni a rezsiköltségek tételét. Ebből az következett, hogy a haszon az iparban állandóan szűkebbre és szűkebbre szorult össze és megcsökkentek azok a jövedelmek, amelyeket éppen a nagy foglalkoztatás folytán túlságosan igénybevett üzemi berendezések felújítására kellene fordítani. A gyárparnak — mondja a jelentés — így a látszólag nagy konjunktúra dacára sem rózsás a helyzete és a normális idők beálltával a berendezések felújításának problémája az iparban sok gondot fog még okozni. A kamara megállapításai a malomiparra is mindenben ráillenek; azért tartottuk szükségesnek annak idézését.

— **Az olasz élelmiszerellátás künő helyzete.** A Stefani-iroda jelentése szerint Tessinari földművelésügyi miniszter április 23-án a szenátusban beszédet mondott és ennek kapcsán beszámolt az élelmiszerellátás helyzetéről és szervezetről. Esetelte azokat a rendszabályokat, amelyek a fegyelem fenntartása és a polgári lakosság élelmiszer-szükségletének biztosítására váltak szükségessé. Kenyérliszt tekintetében az új termésig teljesen elegendők a készletek. Az új termés tehát nyugodtan várható be és még a kenyér adagolására sem lesz szükség. A rendezett helyzetben még arra is van idő és alkalom, hogy az élelmiszerkérdés rendezését a békeidőkre előkészítsék.

— **Tűz volt a Hungária-malomban.** Kedden délután a Hungária-malom Soroksári-út 48. sz. alatti telepén, az egyik harmademeleti raktárhelyiségben tűz keletkezett. A gyári tüzoltóság azonnal munkába lépett és a nyolc órszággal kivonuló hivatásos tüzoltósággal együtt sikerült a tüzet rövid idő alatt eloltani. A tűz keletkezésének oka még ismeretlen. A vizsgálat folyik.

— **Franciaország gabonavetése.** Mint Vichyből jelentik, *Casiot* földművelésügyi miniszter Limoges városában beszédet tartott az ellátási helyzetéről. Ez alkalommal bejelentette, hogy a megszállt és meg nem szállt Franciaországban az előző évhez képest 1 millió hektárral emelkedett a búzával bevetett terület s jelenleg összesen 4.1 millió hektár terjedelmű. Sokkal rosszabb azonban a helyzet takarmány dolgában. Az országnak ebben 40 millió q fedezetlen hiánya van s ezért az állatállományt újból erősen esőkkenteni kell.

Malomkövek,

minden őrlési célra terméskőből és és önélesedő műkövek.

Darálók,

malomjartok vízintesen és függőlegesen dolgozó kövekkel.

Kalapácsrendszerű **B o t o n d** egyetemes őrlőgépek.

Malomgépek

síkszíták, daratisztítógépek, koptatók stb.

Eredeti svájci **Reiff Frank** szitalhelyem és mindennemű malmi cikkek.

Kann és Heller

R É S Z V É N Y T Á R S A S Á G

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 62
Telefon: 121-603. — Malomkögyár

SKF KÖZLŐMŰELEMÉK

beépítése

az erőszükségletet csökkenti, nagy fordulatszámok alkalmazását teszi lehetővé, a kenőanyag és a kenőmunka legnagyobb részét megtakarítja. Az onbedálló szoritóhüvelyes gördülő csapággyak gyorsan szerelhetők, rendkívül teherbírók nem melegsznek, felgyeletet, javítást nem igényelnek, tehát üzemük

gazdaságos és üzembiztos

Korszerűen és gazdaságosan tervezünk és átépítünk közlőműveket. Képzett szakmérnökeink és szorelőnk a tervezést és kivitelezést a leggondosabban végzik el.

SKF

SVÉD GÖLYÖSCSAPÁGY R.-T.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 55.

— **Angliában sok liszt pusztult el a háború következtében.** Amerikai szaklapok számolnak be arról a nagymennyiségű lisztről, amely Angliában a háború következtében veszendőbe ment. Ennek némi pótlására Anglia óriási északamerikai lisztmennyiséget vásárolt. Ez már magában véve is bizonyítja, hogy milyen nagyok lehetnek az angol malmok lisztvesztései. Az angol malomipar és ezzel együtt a nagy gabonátárházak Londonban s ennek környékén vannak összpontosítva. Az egész ország liszt-szükségletének felerészét London környékén állítják elő. Ezek a nagy malmok és tárházak künő célpontjai a légi támadásoknak. A lisztkészletek nem is annyira a bombáktól, mint inkább a nagy malomépületek és tárházak ablakainak betöréséből eredő üvegszilánkoktól váltak hasznavehetetlenné. A milliónyi lisztbe került apró üvegszilánkok ugyanis semmiféle módon sem lehet a lisztből eltávolítani az ottani körülmények között. Így ezek a lisztkészletek emberi táplálkozásra nem használhatók fel.

— **Külföldiek nem tehetnek molnármesterei vizsgát Németországban.** A hallei ipar- és kereskedelmi kamara közölte, hogy a birodalmi gazdasági miniszter rendelkezése értelmében jövőben a következő elvek tartandók — minden korlátozás nélkül tanfolyamvizsgákra és mestervizsgára becsatandók. Nem német származású külföldiek a tanfolyamok záróvizsgáit tehetnek, de az eddigi gyakorlattal ellentétben mestervizsgára többé nem becsatandók.

— **Belgiumban már kenyérgyék nélkül adnak sört.** Mint már közöltük, Belgiumban eddig csak kenyérgyék ellenében lehetett sörhöz jutni. Minthogy azonban a 225 grammos napi adag mellett nagyon kevés ember volt abban a helyzetben, hogy kenyérgyékét sörtét adja oda, a sörfogyasztás a mélypontra esökkent. Közben azonban Belgium nyersanyagellátása megfelelő behozatal folytán megjavult, ezt az intézkedést hatályon kívül helyezték és a sörfogyasztást a korlátozás alól felszabadították. Ennek nem is annyira a fogyasztók, mint inkább a söripar látja hasznát, mert a korlátozás ezt az iparágat és sok-ezernyi alkalmazottját sújtotta a legérzékenyebben.

— **A svájci malmok liszteladási árai.** A svájci szövetségtanács nemzetgazdasági osztályának rendelkezése április 1-től kezdődőleg a malmok legmagasabb eladási ára egységes kenyérlisztra 39.50 frankban, fehér lisztre, búzadarára és főzodarára 70.— frankban állapított meg.

— **Elpusztult görög nagymalom.** A Pireusz ellen intézett egyik légitámadás alkalmából — mint Törökországból jelentik — a kikötő mellett levő egyik legnagyobb kereskedelmi malom is megsemmisült.

EMERGÉ

gumitextil hajtoszija

A MALOMBAN IS
zavartalan munkát
biztosít!

SILBAK
szab. motorbiztosító megővő a hengerfejrepedéstől. — Bővebb felvilágosítás: KEMÉNY MANÓ, Budapest, (V., Akadémia-u. 21.)

INNEN-ONNAN

— **Pesti gabonaforgalom — 110 év előtt.** Egykorú feljegyzések szerint az 1831-i évben, tehát éppen százöt év előtt az akkori Pest városában 947 hajó kötött ki a Dunán. Ezek a hajók a következő gabonamennyiségeket hozták:

2.802.700 mérő búzát
143.153 mérő kétszerest
147.849 mérő árpát
177.340 mérő kukoricát
2.242.113 mérő zabot
234.000 mérő repcét

Az itt feljegyzett forgalmat a császári és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság bonyolította le. A Társaság első gőzhajója, az *I. Ferenc* 1830 szeptember 17-én kötött ki a pesti Dunaparton. A hajót egy 60 lóerős gőzgép tartotta üzemben. Természetesen a pesti gabonaforgalom sokkal nagyobb volt. Abban az időben a forgalom legnagyobb részét még lovak által vontatott uszályhajók bonyolították le.

— **Új búzaesiraliszt-eljárás.** Egy ismert amerikai lisztgyáros, *Hubbel I. P.* új eljárást dolgozott ki búzaesiraliszt előállítására és felhasználására. Egy közelebbről nem ismertett esirastabilizátor és egy különleges őrlési eljárás segítségével dolgozza fel a feltaláló a búzából előzőleg kivont esirát. Ez a esiraliszt a legfinomabb elosztásokban használható fel különféle süteményekhez. Így patentlisztkeverő, a sikkertés lisztből készült tészta eddigi hatófelől órási tartamát több mint két órával megrövidíti. Használható továbbá frissítőtárolók és fagyaltok készítéséhez is. A süteményeknek egy sajátosság, igen kellemes ízt ad, mely a esiraliszt mennyiség adagolása útján tetszés szerint variálható.

— **A higanyról.** A higanynak meg van az a képessége, hogy már szobahőmérsékleten, vagy csak a felhevítés mellett számos más fémmel közvetlenül egyesül. Ezeknek a keverékeknek *amalgám* a nevük és a technikában kiterjedten alkalmazzák őket. Így az aranyamalgámot fémtárgyak tűzben való aranyozására, az ónamalgámot pedig tükrök fonesorozására használják. Az ónamalgámot úgy készítik, hogy a sztaniolemez, mely nem egyéb finoman hengerelt órnál, higanyval üntik le és 100 C fokra hevítik. Számos olyan fémtövezetet ismerünk, melynek olvadáspontja egyébként is 100 C fok alatt van. Ezeknek olvadáspontját higany hozzáadásával még alacsonyabbra lehet leszállítani, úgy, hogy olyan fémtövezet is van, mely már forró vízben is megolvad. Ujabbban olyan higanyamalgámokat is készítenek, melyeket nagy sikerrel használnak tűzbiztonsági berendezések készítéséhez. A berendezések lényeges része egy fénamalgám, mely már keletkező tűznél, ha a környezet hőfoka 55 C fok fölé emelkedik, megolvad s ezáltal egy jelzőkészüléket hoz működésbe, mely egyrészt a szükséges tűzriasztást végzi, másrészt megnyitja a vízcsöveket és Sprinkler-készülékeket, melyek a veszélyeztetett helyiséget nyomban vízzel árasztják el.

Tekintse meg a

„Concordia“ gőzmalom leszerelését

Az összes malomgépek kaphatók. Ganz hengerek 22/65, 22/80, 29/60, 29/80, 25/100, 22/125, 30/80, 30/100 hengermérettel. EMAG szikszítók, Reformok, **poroszúrók**, exhausztorok, hámozógépek, hengerrovátkológépek, felvonók, csigák, transzmissziók, **erőgépek, tengeri- és búzaszárító berendezések.**

KENDOFF ANTAL gépészmérnök
BUDAPEST, XIII., LEHEL-UTCA 64. SZ.
Telefon: 298-036

EREDETISVÁJCI

szitaselyem

ALBERT WYDLER (Zürich) Márka

szavatolt tartósságáért és a legnagyobb szítási-képességéért. Azonnali szállítás friss gyári áruból.

Képviselet: **KOZMA SANDOR, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. sz.**

— **Dielektromos hajtászijkák.** Mint amerikai szaklapok jelentik, az Egyesült Államokban egy gyár dielektromos hajtászijkákat hozott forgalomba, amelyekben a szíjkorongon való futás közben nem gyűlnek össze statikus villamososság s így a malmokban nem okozhat lisztporrobbanást a kisülő elektromos szikra. A találmány részleteiről még nincs tudósítás, de feltételezhető, hogy olyan — a hajtászíkba elhelyezett — alkatrészekről van szó, melyek a surlódás folytán keletkezett villamosáramot már a legkisebb feszültségnél kisülésre bírják, illetőleg levezetik.

— **A rozsvetésterület aránya Németországban.** A rozsvetésterület megoszlásának aránya Németországban a talajtulajdonosságok és a klíma szerint igen változó. A birodalomban átlagosan a termőföldek 22%-a van rozssal bevetve. Az egyes tartományokban azonban a következő az arány: Brandenburg 34%, Pomeránia 31%, Hannover 29%, Oldenburg 34%, Tirol 11%, Baden 7,8%, Württemberg 3,8%

— **Vízalatti alagút Rotterdamban.** A Maas folyó jobbpartján fekvő óvárost a balparton fekvő új városrészrel összekötendő, alagutat építenek a folyó alatt. Az építkezés befejezéséhez közeledik és méreteinél fogva figyelemreméltó. Az alagút hossza 1070 méter. Az alagút voltaképpen négy részből áll. Két hatméter szélességű alagútból járművek számára, valamint egy oldalsó alagútból, amely azonban körülbelül a közepén két részre van osztva. Egy alsóra és egy felsőre. Az alsórész gyalogjárók, a felsőréssz kerékpárosok részére. A járművek alagútja 4,2 m, a kerékpárosoké 2,2 méter, a gyalogosoké 2,5 méter magas. A friss levegővel való ellátásra külön szellőzőberendezés szolgál. A világítás elektromos. A fényt növeli az a körülmény, hogy az alagútak falai hófehér keramiai lemezekkel vannak borítva, melyek a fényt visszaverik és megsokszorozzák. Az alagutat hat részben, még pedig a szárazföldön öntötték meg betonból. Minden részt külön süllyesztettek le az előzőleg kotrógépek által kivájt és előkészített mederfenékre. Az építési költség kb. 40 millió márkára rúg.

— **Mágneses emelőcsigák.** A mágnes az emelőcsigák szerkesztésénél már régen bevált. Különösen ott mutatkozik nagy előnye, ahol nem egy összefüggő darabot, hanem egyszerűen több tárgyat kell felemelni és továbbítani. Ilyenkor feleslegessé válik az egyes darabok vagy tárgyak összekötözése, a horgozó való erősítése, valamint az utólagos szétoldozás. Ahol azonban hulladékok megmozdításáról van szó, mint p. o. vasreszelék, vasforgács, kisebb-nagyobb vasdarabok stb. ott valószínűleg áldással válik a mágneses emelődarú, mert teljesen elmarad ezeknek az apró tárgyaknak előző fáradságos és költséges, időrabló összecsomagolása. Természetesen senki se gondoljon az iskolában látott mágneses patkóra, mert az emelőmágnesek korongalakúak és néha a kétnégyes átmérőt is elérik. Az emelőerőt ezek villamosáram útján kapják, melyet a mágneses korong belsejébe vezetnek. Ha az áramot kikapcsolják, akkor természetesen a mágneses erő is azonnal megszűnik és a teher felszabadul. Ilyen emelőmágneseket már száztonnás (tíz vagón) hordképességgel is készítenek.

ADÓZÁS

A sokgyermekes családok adókedvezménye.

Az új adótörvény jelentékeny kedvezményt biztosít a sokgyermekes családoknak. Annál az adózónál, kinek háztartásához kettőnél több gyermek tartozik — ha évi jövedelme a 12.000 pengőt nem haladja meg — jövedelemadó alapjából az első és második gyermek után 200—200 pengőt, a harmadik és negyedik gyermek után 300—300 pengőt és minden további gyermek után 500 pengőt kell hivatalból levonásba hozni. Erre a csökkentett adóalapra kell a megfelelő jövedelemadó kulesot alkalmazni.

Annál az adózónál, akinek tiszta jövedelme a 6000 pengőt nem haladja meg, a jövedelemadóból 10 pengőt, mint az 1000 pengős adómentes létminimumnak megfelelő adóösszeget, le kell vonni.

Aki jövedelemadót nem fizet, a terhére előírt általános kereseti adóból, földadóból és házadóból, valamint az ezek után járó állami, törvényhatósági és községi adóból az első és második gyermek után 5—5%, a harmadik és negyedik gyermek után 7—7%, minden további gyermek után 10% törölhető.

A levonás mértékének megállapításánál és adóalapból való levonásával csak azokat a gyermekeket lehet figyelembe venni, akiknek nincs önálló keresetük.

Eredeti **KREFELDI** hernyóselyem **szitaszövetek** Magyarországon is kaphatók. Szavatoltan elsőrangú minőség. Meglepően olcsó árak.

Vezérképviselet:
HOFER MÓSZAKI OLAJ ÉS VILLAGOSSÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.
Telefon: 228-289

KÖZLEMÉNYEI

A FŐMOLNÁROK ORSZÁGOS SZÜNET-SÉGE május 11-én délelőtt 11 órakor az Országos Iparegyesület székházában (VI., gróf Zichy Jenő-utca 4. sz.) választmányi ülést tart és kéri a választmányi tagok megjelenését.

A gyűlés ideje egybeesik a Nemzetközi Vásárral s így a MÁV a budapesti utazásra 50%-os vasút jegykedvezményt ad.

Szerkesztői üzenetek

T. V. H. Az öregségi járadékra az a biztosított jogosult, aki 65. életévét betöltötte, várománya ép és az öregségi járadékra vonatkozólag megállapított várakozási időt is betöltötte. A munkavállaló legmagasabb heti munkaideje havifizetés mellett is annyi, mint heti, vagy napibér mellett. Többletmunka esetén a többlet-, illetve túlmunkadíj külön megtérítendő.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Dr. Karácson Jenő.

Merkantil-nyomda (Felelős vezető: Horváth Ferenc)
Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 43.

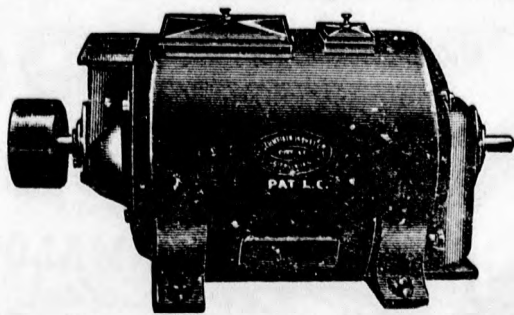
Már 15. éve gyárt

generátorokat, fa-, csutka- és barnaszén-tüzelésre, szívógépmotorokhoz, Dieselmotorokhoz a 45 éve fennálló

Szilágyi és Diskanf
modern gőzeke-, traktor- és autójavitóüzem
Miskolc

SCHNEIDER, JAQUET & CIE A.G. SRTASSBOURG
konstrukciója

PAT L.-C- töretkorpogép

Fehébb és több liszt.

Könnyű meghajtás.

Egyszerű beépítés.

Alacsony fordulatszám.

Képviselet: **KOZMA SANDOR, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. sz.**